

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/pamiec/miejsca-pamieci/9652,WOLSZTYN-miasto-powiatowe.html>
26.04.2024, 18:22

WOLSZTYN (miasto powiatowe)

1. Na ścianie budynku Urzędu Pocztowego (ul. 5 Stycznia 4), w którym w okresie powstania wielkopolskiego mieścił się polski sztab, tablicą odsłoniętą 6 I 1989 r. upamiętniono dowódców oddziałów powstańczych: Stanisława Siudę (1890-1945), pochodzącego z niedalekiej Błotnicy dowódcę odcinka wolsztyńskiego, i urodzonego w Wolsztynie Stanisława Tomiaka (patrz niżej, nr 6). Metalowa tablica (proj. Marian Banasiewicz) ozdobiona jest u góry wizerunkiem orła oraz datami *1918 1919*.

2. Na budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 4 przy ul. 5 Stycznia 14 widnieje czarna kamienna tablica ku czci poległego 5 I 1919 r. w tym miejscu pierwszego powstańca - Antoniego Przybylskiego (1886-1919) z Jurkowa, szeregowca z kompanii krzywińskiej. Tablicę ufundowało w 10. rocznicę powstania Towarzystwo Powstańców i Wojaków.

3. Na cmentarzu parafialnym (znajdującym się

przy ul. Lipowej), za kostnicą, nieco z boku po lewej stronie głównej alejki, spoczywają od 1923 r. we wspólnym grobie powstańcy wielkopolscy: Walenty Dokowicz (w *LS* Dakowicz, 1879-1919), Jan Lakota (1877-1919) i Stanisław Wieczorek (1895-1919) z Adamowa, polegli 27 I pod Jaromierzem, oraz Jan Urbański (1896-1919) z Karczewa, który zmarł 14 I w wolsztyńskim szpitalu wojskowym z ran odniesionych pod Kopanicą. Podłużna mogiła ziemna otoczona jest krawężnikiem betonowym. Zwieńczony krucyfiksem nagrobek ze sztucznego kamienia ma trzy tablice z polerowanego granitu, z nazwiskami poległych i napisem ku ich czci.

4. Oddzielnie, po lewej stronie głównej alejki między bramą główną a kostnicą, znajduje się grób *poległych w powstaniu wlkp.* braci Orwatów: Antoniego (1899-1920) i Stanisława (1900-20). Mogiła ma płytę betonową i nowy nagrobek kamienny. Według *LS* Antoni, szeregowiec z 3. batalionu 2. pułku strzelców wielkopolskich, urodził się w 1894 r., a zmarł z ran 30 IV 1919 r. w Poznaniu i tam jest pochowany, Stanisław zaś, szeregowiec z 1. Pułku Rezerwowego, urodził się w 1899 r., zmarł zaś w szpitalu w Wolsztynie.

5. Przy tej samej alejce pochowano Alojzego Góreckiego (1902-19) z Nowych Tłoków, szeregowca z 7. pułku strzelców wielkopolskich, poległego 15 VI *na polu chwały* (według *LS* zmarłego w szpitalu w Wolsztynie). Grób po odnowieniu kryty jest płytą kamienną z napisem informacyjnym.

6. Przy ogrodzeniu w pobliżu południowo-zachodniego narożnika tego cmentarza, w grobie

rodzinnym Tomiaków i Słabędzkich złożono prochy zmarłego w Londynie podpułkownika Stanisława Tomiaka (1894-1975), dowódcy kompanii wolsztyńskiej w powstaniu wielkopolskim i dowódcy 58. pułku piechoty we wrześniu 1939 r. Informuje o tym kamienna tabliczka z lewej strony mogiły. W różnych miejscach tego cmentarza pochowani są także inni uczestnicy powstania.

7. Przed budynkiem ratusza 16 II 2014 r. odsłonięto pomnik ku czci powstańców wielkopolskich. Na niskim cokole kamiennym stoi figura uzbrojonego w karabin żołnierza z rozwiniętym sztandarem – dzieło Agnieszki Lisiak-Skórki.

